IGNATII LASSARTE ET MOLINA I.C. CARACCENSIS

De decima venditionis & permutationis, quę Alcauala nuncupatur, Liber vnus.

TRACTATVS QVIDEM OMNIBUS iuri operam dantibus tam in theoria, quàm in praxi, ſcholis & foro perutilis ac neceſſarius: in quo pro exacta, perſpicua, & deciſiua totius materiæ reſolutione, innumeræ leges iuris communis & Regij vtiliſſimè explicantur.

D.N. Philippi. II. Hiſpaniarum Regis Catholici Maieſtati dicatus.

Cum Indice rerum magis notabilium, quæ facilius in Alphabetum redigi potuerunt. Præcipuas verò quæſtiones & capita, quæ in hoc opere continentur, quarum poſt hoc folium indicat.

CVM PRIVILEGIO.

Compluti apud Ioannem Gratianum. Anno. 1589.

Errata

Conſonat hic liber de venditionis & permutationis decima ſuo exẽplari exceptis his erroribus aſsignatis fol.4.c.2.l.12.ſeſpiret ſeſpirat,f.4.c.3.l.45.infia,infra f.5.c.3.lin.12.Deciſo,Deciſio. fol.14.col.2.lin.20 alia,alias f.15.c.2.e in contrario & e contrario.f.29.c.3.l.11.f.30.c.2.f.40.c.2. l.25.debeberur deb.tur.f.43.c.4.l.16.ſortietur,ſortietur.f.45.c.1.l.46.diſſinguitur,diſtinguitur.f.49 c.4.l.41.prorio,prioris.f.50.c.2.l.15.deſitori,debitori,f.57.c.2.l.6.Dimidi alſi,Domini alſi.f.65 c.4.l.26.Sichet,Stichus f.81.c.3.l.1.non non allepato,non allegato.f.95.c.3.l.45.obligem.obligẽt f.105.c.4.l.18.extinguatur,extinguatur f.114.c.1.l.43 de quogit,de quo agit.f.111.c.3.l.40 ſi prex, ſi prex f.121.c.3.l.47.extaniei,extranei f.151.c.1.l.16.proprea propterea.f.151 c.1.l.46.cum eũ f.172.c.1.l.23.dorum,doctorum f.f.172.c.4.l.41.obnubiliari,obnubilari.f.174.c.1.l.41.pare. parte.f.191.c.3.l.24.de a quo,de quo f.210.c.1.l.44.exunt,exeunt,.f.234.c.1.l.18.caſas,cauſas, f.236.c.1.l.7.codita,condita. Dat.Compluti quarto Idus Auguſti.Anno.1589.

Licentiatus Chriſtophorus Orduña.

TASSA.

YO Iuan Gallo de Andrada Eſcriuano de Camara del Rey nueſtro Señor de los que reſiden en el ſu conſejo,doy fe que auiẽdo ſe viſto por los Señores del vn libro intitulado,De decima venditionis & permutationis,quæ alcauala nuncupatur, compueſto por el Licenciado Iñigo de Laſarte y Molina, taſſaron cada pliego del dicho libro a tres marauedis y medio,y dieron licencia paraque a eſte precio ſe pueda vender,y mandaron que eſta taſſa ſe ponga al princio del dicho libro,y no ſe pueda vender ſin ella. E para que de ello conſte di la preſente en Madrid a veynte y tres dias del mes de Agoſto de mil y quinientos y ochenta y nueue años.

Iuan Gallo de Andrada.

31 Gabellæ eſt odioſa ſecundum doctores, quod qualiter accipiendum ſit, expo-nitur reiecta Parladorij ſententia, quæ in hac materia falſa eſt.

32 Iuſtitia legum quaterni gabellarum oſtenditur.

33 Qua ratione regalis iſta decima nobi-les afficiat ſine præiudicio nobilitatis.

34 Cur magis ex venditione & permuta-tione Alcauala debetur, quam ex reli-quis contractibus, remiſsiuè.

Præfatio.

Facturus regi iuris interpretationem, quod in his regenis Caſtellę & legionis, quotquot illa ſunt) Catholico, ac feliciſſimo Regi noſtro ex venditione & permutatione debetur, dū aliqua de natura eius præfari libuit, nè omiſsis initiis, & origine non repetita illotis (quod aiunt) manibus, protinus materiam interpretationis tractarem, in memoriam reuoco
1 elegantiſsima verba * Lucij Senecę, qui in primo libro, quem ad Neronem de clementia ſcripſit. cap. 4. vt à nonnullis diuiditur, ſic ait: animus reipublicæ princeps eſt, vinculum eſt, per quod reſpublica cohęret, ille ſpiritus vitalis, quem tot millia hominum trahunt, nihil ipſa per ſe futura niſi onus & præda, ſi mens illa imperij ſubtrahatur: Rege incolumi mens omnibus vna eſt, amiſſo rumpere fidem ideò principes, regesq́; & quocumq́; alio nomine ſunt tutores ſtatus publici, non eſt mirum amari vltra priuatas etiā neceſsitudines, nā ſi ſanis hominibus publica priuatis potiora ſunt, ſequitur, vt is quoq́; charior ſit, in quem ſe reſpublica conuertit; hactenus Senecæ, cuius ſententia prudentię, & veritatis plena eſt, vt facile ex ea cognoſci poſſit, quantum regibus debeamus quos diuinus Apoſtolus ad Roma. cap. 13. dei miniſtros appellat: ac ſibinde colligit, recta eſt & iuſta ratione tributa deberi atq; præſtari, vt refertur in cap. 2. de cenſibus. ita vt pluſquam manifeſtum ſit
2. tributorum leges à diuino * numine deriuari, vt rectè adnotat Frater Dominicus Soto lib. 3. de iuſt. & iure. quæſtio. 6. art. 7. & diſertiſſimè Fra. Alfonſus à Caſtro de lege pœnali lib. 1. cap. 11. nam & Chriſtum Ieſum Redemptorem noſtrū ſoluiſſe legimus, & dixiſſe, reddite quę ſunt Cęſaris Cæſari, Matthęi. 22. capite.

Sed qualia, & quanta hęc tributa eſſe debeant, nulla lege præfinitum
3 eſt, quin potiùs pro temporū, * hoſtium, ac bellorum neceſsitatibus, & alijs cauſis, quę communem ac publicam ſubditorum & Regum vtilitatem concernunt, quàm plura iura Regalia inſtituta ſunt, & inſtitui debent, ſeu poſſunt, ex late traditis per Sanctum Antonium Florenti. 2. parte cap. 19. per totū ex iis verò, quæ hactenus apud nos et alias gentes inſtituta eſſe cognoſcimus, plura refert, et explicat Io. Otalora de nobilitate. 1. parte cap. 2. per totum. inter quæ illud præcipuum, & vberrimū eſt, quod *Alcauala* nuncupamus, cuiuſque ideo tanquam rei valdè vtilis, ac neceſſariæ, ut in proœmiali epiſtola lectorem admonuimus, interpretationē aggredimur. & quamuis Io. Otalora in dicto loco nū

IGNATII LASSARTE ET MOLINA CARACCENSIS

De Decima venditionis, & permutationis (quæ Alcauala nuncupatur)

LIBER VNVS.

Summa capitis primi.

1 Venditio male definitur a Fab. de mõte

2 Notatur alia definitio F. Domini Soto.

3 Venditionem definit autor, & ſuam definitionem explicat.

4 Refertur elegans animaduerſio F. Dominici Soto ad. l. Labeo. §. contractum D. de verb. ſigni.

5 Oſtenditur vera mens I. C. in dicta l. Labeo. per totum.

6 quid ſit proprie contractus declaratur, expoſita dicta. l. labeo. §. contractum

7 qualiter venditio a permutatione diſtinguatur.

8 inſufficiens ratio eſt quam tradit I. C. in. l. 1. §. fina. ver. eſt autem emptio. D. de contrah. empt.

9 ſtipulatio a iure gentium inuenta eſt, ſicut cæteri contractus.

10 cur leges appellantur rogationes.

11 exponitur textus. in. §. de cõſtituta. Inſtit de actio.

12 exponitur. l. ea quæ ciuiliter. D. de adqui. rerum do.

13 exponitur, l. quotiens. D. de nouatio.

14 exponitur. l. 1. D. locati.

15 exponitur dicta. l. 1. §. fina. D. de cõtra. empr.

16 ſtipulatio plurimum iuris ciuilis habet præ cæteris contractibus.

17 Exponitur. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. D. de pactis.

18 Exponitur. l. niſi conſentiat. D. de acceptilat.

19 Cur olim in ſtipulatione verba ſolennia requirerentur.

20 Exponitur. l. 1. §. ſi quis ita. D. de verbo. obligat.

21 Mors Io. Coraſij, et gradus Baccalaureatus autoris ſub Stephano Forcatulo egregio doctore Gallo & Tholoſano.

22 Traditur vera ratio, cur venditio ſolo conſenſu perficitur.

23 Explicantur aliqua verba definitionis, de qua ſupra num. 3.

24 Locatio ſine pecunia contrahi non poteſt ſicut venditio.

25 Notatur Io. Coraſius in expoſitione l. naturalis. §. at cum do. D. de præ verbis. & l. 1. §. ſi quis ſeruũ. D. depoſiti.

26 Notatur Pinelus in intellectu certẽ legũ

27 Laudatur & declaratur animaduerſio Pineli ad textum in dicto. §. ſi quis ſeruum.

28 Permutata cõmodatio rectè appellatur ille cõtractus, de quo in. §. præterea. Inſtit. de loca. et ex eo decima nõ debetur

29 Notatur Pinelus in expoſitione. l. inſulam. D. de præſ. verbis.

30 Late exponitur. l. & hæc diſtinctio. §. fina. D. locati.

31 Exponitur. l. ſi olei. C. de locato.

32 Ponderatur. l. ſi debitor. §. veriſimile D. de contrah. empr.

33 Exponitur. l. excepto. C. de locato.

34 Traditur præcipua differentia venditionis & locationis.

INDEX.

ibidem num.8.& num.11.

Venditio in quo à locatione maxime diſtinguatur.ibidem nu.34.

Venditio aliquando ponitur pro donatione ibidem.num.36.

Venditionis verbo non niſi propria venditio continetur ex propria ſignificatione.ibidem num.37.

Venditionis verbum ex communi vſu loquendi ſolam propriam venditionem ſignificat ibidem num.41.

Venditio & permutatio omnium contractuũ frequentiſsimi ſunt ibidẽ.nu.43.

Venditio quando intelligitur eſſe perfecta cap.3.num.6.

Venditione pure contracta quando decima deberi incipiat.ibidem ex nu..1.

Venditione in ſcriptis contracta quando decima deberi incipiat ibidem nu.13.

Venditio ſemel in ſcriptis contracta non purificatur, quamuis ex poſtfacto rei traditio fiat, vel pretium ſoluatur.ibidem num.17.

Vẽditio per epiſtolã vel nunciũ cõtracta, vbi celebrari dicatur cap.4.num.23.

Vẽdicatione rei pro pecunia vẽdita, quo in loco gabella debeatur.ibidem num.40.

Venditione contracta ad pondus, numerum, vel menſuram, quando decima debeatur.cap.5.num.21.

Venditio ſic recte contrahitur, vt non teneat rem tradere donec moriter.cap.6.num.2.

Venditione in diem contracta quãdo decima deberi incipiat, & peti poſsit. ibidem num.12.

Venditionis vnius nõ niſi vna gabella debetur.cap.13.num.1.

Venditione reſciſſa per pactum legis commiſſoriæ vel addictionis in diem, an venditiones intermediæ nullæ eſſe intelligantur.cap.13.num.27.

Vẽditio nulla, vẽditio nõ eſt.cap.14.n.2.

Venditione contracta, ſi emptori placuerit, an gabella debeatur.ibidẽ.n.30.

Venditionis vnica gabella debetur.cap.17.num.20.

Venditoris eſt gabellam ſoluere in ſcholio ad.l.1.recop.n.7.& cap.15.nu.1.

Vendens in hoc regno rem, quæ ſit in alio, gabellam debet, & vendens in alio Regno rem, quæ ſit in hoc regno, gabellam non debet.cap.4.num.25.

Venditor rei pro pecunia & cum onere alicuius cenſus, qualiter decimam debeat.cap.10.num.16.

Venditor rei tanquam liberæ, ſuper qua tamen cenſus debeatur, & ideo pretium defalcetur ab emptore, an totius pretij gabellam debeat ibidem num.37.

Vendens duobus vnam rem in ſolidũ, an duplicem gabellam debeat c.13.ex princi.

Vendens rem priuilegiati, vt ſuam propriã, gabellam debet.cap.15.n.9.

Vendens rem ſimpliciter gabellario, adhuc ad gabellã tenetur ibidem nume.18

Venditor, qui de certa quantitate ſoluenda cum gabellario conueniſſet, ſi intra quinque dies non ſoluat, an in totam decimã conueniri queat.cap.18.num.39.

Vendens publice vel occulte in foro conſcientiæ tenetur gabellam ſoluere ibidẽ num.44.

Veritas ſiue pro fiſco, ſiue contra fiſcũ ſemper inſpicienda eſt.cap.7.num.66.

Vicesima hæreditatum fiſco debebatur apud Romanos, donec ſubſtulit Gratianus Imperator in præfatione n.11.

Vicinus loci, qui in alium locum tranſtulit domicilium pendente tempore conuentionis generalis illius loci, quo in loco cõtribuet pro gabella cap.4.num.41.

Vlpianus I.C. quo tempore viguerit capi. 15.num.2.

Vxor recte obligatur pro marito pro reditibus Regijs, quod an locũ habeat in conductione por menor, late diſputatur ca.18.num.12.

Vxor an teneatur ſtare locationibus per maritum factis in rebus dotalibus. ibidem num.97.

FINIS.

Compluti excudebat Ioannes Gratianus.

Anno.1589.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA